

UZASADNIENIE

do Zarządzenia Nr 5.2025

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu

z dnia 30 czerwca 2025 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nad Groblą”

W myśl art. 22 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.), dla rezerwatu przyrody, do czasu sporządzenia planu ochrony, sprawujący nadzór sporządza projekt zadań ochronnych, który opisuje istniejące zagrożenia oraz wskazuje sposoby ich eliminacji lub ograniczania.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 7 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 lipca 2010 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Nad Groblą” (Dz. Urz. Woj. Dol. z dnia 21 lipca 2010 r. Nr 134 poz. 2067), zmienionym Zarządzeniem Nr 21 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 10 lutego 2011 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Nad Groblą” (Dz. Urz. Woj. Dol. z dnia 17 lutego 2011 r. Nr 38 poz. 477), celem ochrony ww. obszaru jest zachowanie jednego z największych w Polsce skupień drzewiastych form brekinii na naturalnych stanowiskach z licznymi gatunkami roślin chronionych, położonego na różnych typach skał wulkanicznych.

W chwili obecnej przedmiotowy rezerwat przyrody nie posiada planu ochrony, ani też aktualnych zadań ochronnych - Zarządzenie Nr 23 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nad Groblą”, wygasło w dniu 25 marca 2025 r.

W świetle powyższego Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zwrócił się pisemnie do Nadleśniczego Nadleśnictwa Jawor, zarządcy terenu przedmiotowego rezerwatu przyrody, z zapytaniem o potrzebę kontynuacji na jego terenie działań z zakresu czynnej ochrony przyrody. Nadleśniczy Nadleśnictwa Jawor pismem znak: ZG.7212.4.2025 z dnia 16 kwietnia 2025 r. wskazał na konieczność potrzebę wykonywania niżej wymienionych zadań:

- wycinkę pojedynczych drzew zacieniających osobniki jarzębu brekinii (w miejscach najliczniejszego występowania), z pozostawieniem martwego drewna na terenie rezerwatu do naturalnej mineralizacji (według potrzeb) na terenie rezerwatu,
- prowadzenia obserwacji zmian w rozwoju osobników jarzębu brekinii (według potrzeb) na terenie rezerwatu,
- wykaszania i odkrzaczania powierzchni łąk w wydzieleniu o numerze 288-g Leśnictwa Siedmica.

Ponadto przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu przeprowadzili w rezerwacie w dniu 22 maja 2025 r. wizję terenową celem kontroli stanu rezerwatu i weryfikacji konieczności podejmowania działań ochronnych. W trakcie wizji

zaobserwowano, że działaniem polegającym na koszczeniu i ewentualnym usuwaniu siewek i podrostów drzew i krzewów należy objąć również fragment łąki znajdujący się w wydzielaniu 288-h Leśnictwa Siedmica.

W związku z powyższym uznano zasadność wznowienia realizowanych dotychczas zadań ochronnych.

Aktualne zadania ochronne uwzględniają:

- wykaszanie i ewentualne usuwanie siewek i podrostów drzew i krzewów z powierzchni łąk w wydzielaniach nr 288-g i 288-h Leśnictwa Siedmica w sposób zapewniający właściwą ochronę,
- prowadzenie na terenie rezerwatu wycinki pojedynczych drzew zacieniających osobniki jarzębu brekinii *Sorbus terminalis* oraz prowadzenia monitoringu populacji ww. gatunku,
- likwidację i zapobieganie powstawaniu nowych nielegalnych rowerowych tras zjazdowych tzw. single track.

Realizacja zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nad Groblą” wpłynie pozytywnie na:

- 1) zachowanie celu ochrony przyrody przedmiotowego rezerwatu przyrody, tj. **utrzymanie populacji jarzębu brekinii *Sorbus terminalis*** - zgodnie z opracowaniem pn. „*Dokumentacja projektowanego rezerwatu przyrody Nad Groblą*” (Legnica, 1990 r.) na terenie ww. rezerwatu zlokalizowana jest jedna z największych w Polsce populacji drzewiastych osobników ww. gatunku, z kolei jak wynika z opracowania pt. „*Jak chronić jarząb brekinii *Sorbus terminalis* w polskich lasach?*” Leszka Bednorza (Katedra Botaniki Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu „SYLWAN” 153 (3):354-360, 2009 r.): „*Brekinia jest gatunkiem światłolubnym, nie znoszącym pełnego zacienienia, a odpowiednie warunki świetlne są niezbędne do kwitnienia i owocowania oraz przetrwania siewek, a więc sukcesu reprodukcyjnego. Zwarte drzewostany nie sprzyjają brekinii i innym gatunkom światłolubnym. Skuteczna ochrona jarzęba brekinii wymaga stosowania metod ochrony czynnej. Zabiegi ochronne powinny się koncentrować przede wszystkim na prowadzeniu gospodarki leśnej (zabiegów) sprzyjających brekinii. Drzewostany z udziałem jarzęba powinny być prześwietlane dla zapewnienia dobrego wzrostu oraz obfitego kwitnienia i owocowania. Należy inicjować i promować odnowienia naturalne poprzez stwarzanie luk w drzewostanach (doświetlanie). Wymienione zabiegi ochronne powinny być prowadzone zarówno w lasach gospodarczych, jak i w rezerwach przyrody, możliwie na wszystkich obecnych stanowiskach tego gatunku.*”;
- 2) **ochronę** zlokalizowanego w wydzielaniach nr 288-g i 288-h Leśnictwa Siedmica **siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinon*** – bardzo cennych przyrodniczo łąk wyróżniających się wyjątkową różnorodnością gatunkową, ze stanowiskami gatunków rzadkich i chronionych, m.in. pełnika europejskiego *Trollius europaeus*, mieczyka dachówkowatego *Gladiolus imbricatus*, zimowita jesiennego *Colchicum autumnale* – ww. siedlisko przyrodnicze stanowi przedmiot ochrony obszaru

Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie (PLH020037), w granicach którego położony jest rezerwat, wymienione w *rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Góry i Pogórze Kaczawskie (PLH020037) (Dz. U. 2023 poz. 2288)*. Działaniem ochronnym dla łąkowych siedlisk przyrodniczych jest regularne, ekstensywne koszenie, a dla ww. płatu łąki uszczegółowiono terminy koszenia i sposób jego wykonywania aby ograniczyć rozwój populacji występujących w zbiorowisku roślinnym gatunków ekspansywnych (nawłóć, łubin trwały i trzcinnik piaskowy).

- 3) **Ochronę roślinności rezerwatu i eliminację procesów erozyjnych** – roślinność rezerwatu niszczona jest przez nielegalne poruszanie się po rezerwacie i tworzenie ścieżek rowerowych typu single track.

Zalecenia dotyczące realizacji zadań ochronnych odnoszą się w szczególności do:

- a) zagospodarowania drewna - pozostawienie na gruncie do naturalnego rozkładu drewna ściętych drzew, które zacieniały osobniki jarzębu brekinii *Sorbus terminalis*, ma na celu zwiększenie różnorodności biologicznej obszaru poprzez wzbogacenie go w materię organiczną - powyższe działanie użyźni glebę, a przy tym stworzy odpowiednie warunki do rozwoju flory i fauny leśnej;
- b) sezonu lęgowego ptaków - celem ograniczenia negatywnego wpływu na ornitofaunę wskazano, iż wycinkę drzew należy prowadzić od dnia 15 sierpnia do dnia 31 marca;
- c) ustalenia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu lokalizacji i zakresu wycinki drzew, która winna być w rezerwacie prowadzona według potrzeb - powyższe umożliwi sprawowanie właściwego nadzoru nad tym obszarem; wskazany w zadaniach ochronnych monitoring populacji jarzębu brekinii *Sorbus terminalis* ma przy tym spełniać rolę prognostyczną, gdyż na jego podstawie będzie można oszacować rozmiar ww. działań;
- d) terminu koszenia łąk i usuwania siewek i podrostów drzew i krzewów:
 - prace należy wykonywać ręcznie lub mechanicznie na całej powierzchni płatu łąki (bez pozostawiania powierzchni niekoszonych), w okresie od 1 sierpnia do 30 września tj. w terminie optymalnym dla rozwoju roślinności łąk;
- e) sposobu koszenia łąk:
 - koszenie winno być prowadzone od środka kierując się do zewnątrz, aby umożliwić drobnym zwierzętom opuszczenie schronień w trakcie wykonywanych prac;
 - skoszoną biomasę należy bezwzględnie usunąć z łąki i terenu rezerwatu w ciągu 14 dni od pokosu celem niedopuszczenia do eutrofizacji siedliska.

Aby powyższe działania przyniosły zamierzony efekt, wszystkie zabiegi realizowane w ramach niniejszych zadań ochronnych należy prowadzić stale (w aspekcie obowiązywania zarządzenia), aktualizując na bieżąco zasadność ich wykonywania.

Dokumentacja źródłowa znajduje się w aktach sprawy.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska we Wrocławiu
p.o. Regionalny Konserwator Przyrody
we Wrocławiu

Katarzyna Łapińska
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*